

Куфр ва ширк ўртасидаги фарқ | Ақийда дарслари (284-дарс)

19:00 / 01 июль 126

Биринчидан: Кофирлик динда билиш зарур бўлган нарсалардан бирини инкор қилиш билан бўлади. Бошқача қилиб айтганда, иймон келтириш вожиб бўлган ҳар бир нарсани инкор қилиш билан бўлади.

Мушрик диндаги зарурий нарсалардан бирортасини инкор қилмаслиги мумкин, лекин шу билан бирга, у Аллоҳ таолога хос сифатлардан бирида ёки Унинг ҳукмлари, исмлари ёки ишларида ширк келтириши мумкин.

Иккинчидан: Куфр ўзининг барча турлари билан иймонга зид бўлиб, у билан жам бўла олмайди. Ширк эса гоҳида иймон билан жам бўлиши мумкин. Ёки бошқача қилиб айтадиган бўлсак, ҳар бир ширк ҳам куфр эмас. Бунга кичик ширк ва махфий ширк мисолдир.

Имом Аҳмад ўзининг «Муснад» китобида (5-жилд, 428-бет) яхши санад [\[1\]](#) билан (Маҳмуд ибн Лабиддан) қуйидаги ҳадисни ривоят қилган:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«**Сизлар учун энг хавфсираган нарсам кичик ширкдир**», дедилар. Одамлар:

«Эй Аллоҳнинг Расули, кичик ширк нима?» дейишди. У зот:

«**Риёдир**», дедилар».

Шунингдек, бир одам Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга:

«Аллоҳ хоҳласа ва сиз хоҳласангиз», деганида, у зот соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«**Нима, мени Аллоҳга тенг қилдингми?! «Аллоҳнинг ёлғиз Ўзи хоҳласа», дегин**», деганлар».

Имом Аҳмад, 1-жилд, 124-бет.

Ва яна у зот соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«**Ким Аллоҳдан бошқа ила қасам ичса, батаҳқиқ, ширк келтирибди**», дедилар».

Абу Довуд ва Термизий Ибн Умар розияллоҳу анҳумодан ривоят қилишган.

Ва яна у зот соллаллоҳу алайҳи васаллам: «**Эй одамлар, мана бу ширкдан сақланинглар, чунки у чумолининг ўрмалашидан ҳам махфийроқдир**», деганларида, у зотга: «Эй Аллоҳнинг Расули, агар у чумолининг ўрмалашидан ҳам махфийроқ бўлса, қандай қилиб ундан сақланамиз?» дейишди.

Шунда у зот соллаллоҳу алайҳи васаллам: «**Аллоҳим, билган нарсамизни Сенга шерик қилишимиздан Сенинг Ўзингдан паноҳ сўраймиз, билмаганимизга истиғфор айтамиз**», дедилар».

Имом Аҳмад, 4-жилд, 403-бет.

Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам мана шу амалларни қилганларни муртад ёки кофир деб ҳукм қилмадилар, уларга шаҳодат калимасини қайта айтиш ёки иймонини янгилашни буюрмадилар.

Шунингдек, у зот соллаллоҳу алайҳи васаллам кўпгина саҳобаларнинг исмларини ўзгартирганлар. Лекин ўша исм эгаларининг ширки ёки куфри ҳақида ҳукм қилмаганлар. Балки ширк ва жоҳилият гумони бўлгани учун ўша исмларга ўхшаш исмларни ман қилганлар. Ушбуларнинг барчаси ширкнинг баъзи турлари катта гуноҳ бўлса ҳам, куфр эмаслигига далилдир.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бу ишлар ҳақида оғир гапларни айтганлари эса ширк ва жоҳилиятга сабаб бўладиган йўлларни тўсиш,

Ислом ва тавҳиднинг рамзларини жонлантириш учун бўлган (Жазоирий, «Ақийдатул Муъмин», 105-106-бетларнинг хулосаси).

2. Унга ўхшаш нарса йўқдир.

Шарҳ: Яъни Аллоҳга Унинг зотида ҳам, сифатларида ҳам, ишларида ҳам, исмларида ҳам, ҳукмларида ҳам ҳеч бир ўхшаш нарса йўқ.

Махлуқотлардан ҳеч бири Робб таолога хос хусусиятлар билан сифатланмайди, махлуқотларнинг бирор нарсаси У Зотга, Унинг сифатларининг бирортасига ўхшатишмайди.

Аллоҳ таолонинг қуйидаги оятлари бунга далилдир:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ۖ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١١﴾

«У Зотга ўхшаш ҳеч нарса йўқдир. У ўта эшитувчидир, кўриб турувчидир» (Шуро сураси, 11-оят).

الْحَكِيمُ الْعَزِيزُ ۖ وَهُوَ وَالْأَرْضِ السَّمَوَاتِ فِي الْأَعْلَى الْمَثَلُ ۗ لَهُ

«Осмонлару ердаги энг олий васф Униқидир. У ўта иззатлидир, ўта ҳикматлидир» (Рум сураси, 27-оят)

3. Ҳеч бир нарса Уни ожиз қила олмас.

Шарҳ: Яъни Аллоҳнинг қудрати баркамоллигидан, ҳеч бир нарса Унинг қиладиган иши ёки ҳукмини ман қила олмас.

Аллоҳ таолонинг қуйидаги оятлари бунга далилдир:

الْأَرْضِ فِي وَلَا السَّمَوَاتِ فِي شَيْءٍ مِنْ لِيُعْجِزَهُ، اللَّهُ كَانَ وَمَا

قَدِيرًا عَلِيمًا كَانَ إِنَّهُ، ﴿٤٤﴾

«На осмонларда ва на ерда бирор нарса Аллоҳни ожиз қолдира олмас. Албатта, У Зот ўта билувчидир, ўта қодирдир» (Фотир сураси, 44-оят).

هَرَبًا تُعْجِزُهُ، وَلَنْ الْأَرْضِ فِي اللَّهُ نُعْجِزَنَّ أَنْ ظَنَّنَا وَأَنَا ﴿١٢﴾

«Ва албатта, биз Аллоҳни ер юзида ожиз қолдира олмаслигимизга ва Ундан қочиб қутула олмаслигимизга ишондик» (Жин сураси, 12-оят).

إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾

«Албатта, Аллоҳ ҳар бир нарсага ўта қодирдир» (Бақара сураси, 20-оят).

وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿٤٥﴾

«Аллоҳ ҳар бир нарсага қодир бўлган Зотдир» (Каҳф сураси, 45-оят).

وَلَا يَتُودُهُ حِفْظُهُمَا ۚ

«...Икковининг муҳофазаси Унга оғир келмас...» (Бақара сураси, 255-оят).

Яъни осмонлару ернинг муҳофазаси Аллоҳни ожиз қолдирмас, Унга оғир келмас.

4. Ундан бошқа илоҳ (ибодатга сазовор зот) йўқдир.

Шарҳ: Ушбу калима – тавҳид калимаси бўлиб, барча пайғамбарлар шунга даъват қилгандирлар. Ушбу калима ила одам ширк зулматидан чиқиб, иймон нурига киради.

Аллоҳ таолонинг қуйидаги оятлари бунга далилдир:

الرَّحِيمُ الرَّحْمَنُ هُوَ الْإِلَهَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ وَاحِدٌ ۚ وَاللَّهُمُّ

«Ва илоҳингиз ягона Илоҳдир. Ундан ўзга илоҳ йўқ. У ўта меҳрибондир, ўта раҳмлидир» (Бақара сураси, 163-оят).

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

«Бас, билгин: Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқ» (Муҳаммад сураси, 19-оят).

قَائِمًا الْعِلْمِ وَأُولُوا وَالْمَلَائِكَةُ هُوَ إِلَّا إِلَهَ لَا أَنَّهُ وَاللَّهُ شَهِدَ

الْحَكِيمُ الْغَزِيْرُ هُوَ إِلَّا إِلَهَ لَا بِالْقِسْطِ ﴿١٨﴾

«Аллоҳ адолат ила туриб, албатта, Ундан ўзга илоҳ йўқлигига шоҳидлик берди. Фаришталар ва илм эгалари ҳам. Ундан ўзга илоҳ йўқ. У ўта иззатлидир, ўта ҳикматлидир» (Оли Имрон сураси, 18-оят).

اللَّهُ شَاءَ وَلَوْ الْمَشْرِكِينَ ﴿١٦﴾

«...албатта, илоҳингиз битта Илоҳдир...» (Анбиё сураси, 108-оят).

وَحْدِ إِلَهٌ هُوَ إِنَّمَا

«...Албатта, Угина ягона Илоҳдир...» (Анъом сураси, 19-оят).

Ақийдатут Таҳовия шарҳининг талхийси» китобидан

[1] Санад – матнга олиб борувчи кишиларнинг силсиласидир.

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7619-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.